

Sosyal medyada gıybet yapmanın sakıncaları nedir?

Hüseyin Can: “Sosyal medyada gıybet yapmak dinen sakıncasız mı?”

GIYBETİN TARİFİ

Modern hayatta gıybet de şekil değiştirdi. Gerçek hayattan sosyal medya zeminlerine sıçradı. Ama statü aynı. Gıybeti internet ortamına taşısanız, gıybet yine gıybettir! Eşeğe altın semer vursanız, yine eşek olduğu gibi!

Ebû Hüreyre (r.a) anlatıyor: Resûlullah (asm): “Gıybet nedir?” buyurdu.

Ashâb-ı Kirâm: “Allah ve Resûlü daha iyi bilir” dediler. Hz. Peygamber (asm):

“Gıybet, din kardeşin hakkında, onun hoşlanmayacağı bir şekilde konuşmandır.” buyurdu. Ashabtan biri: “Ya Resulallah! Söylediğim şey onda varsa, ne dersiniz?” diye sordu. Allah Resûlü (asm): “Zaten varsa gıybettir. Yoksa o iftira olur.” buyurdu.

1

İster sosyal medyada, ister gerçek oturularda, hangi ortamda olursa olsun, gıybet haramdır. Çünkü konuştuğın şahıs orada, o platformda, o oturumda, o grupta bulunmuyor. Kendisine savunma hakkı tanımıyorsun. Sen bir pencereden bakıyorsun; kendini konuşmakta haklı görüyorsun. O başka bir pencerede bulunuyor, kendi yaptıklarını doğru görüyor.

Bu işin ortası vardır. Ya yüz yüze gelip onunla bu meseleyi konuşmalı ve savunmasını almalısın. Ya da susmalısın.

NERELERDE CAİZDİR?

Hafızamızı tazeleyelim. Üstad Hazretleri řu dört durum dışında gıybeteye cevaz vermiyor:

1- Hakkın yenmiş, mağdur olmuşsun veya bir kötülüğü şikâyet etmeden önleme imkânının yoktur. Bu durumda kötülük yapanı yetkili birisine şikâyet edebilirsin.

2- Meşveretin hakkı ve hukuku söz konusu olduğunda. Üstad Hazretleri örnek de

vermiştir: Birisi birisiyle ortaklık yapmak istiyor ve adamın ahvalini seninle istişare ediyor. Sen de meşveretin hakkı için: “Onunla ortaklık yapma. Zarar edersin.” diyebilirsin.

3- Tarif ve tanıtmak için. Adını bilmediğin birisini evsafından tarif edebilirsin.

4- Adam fasık-ı mütecahirse gıybeti hak ediyor demektir. “Yani fenalıktan sıkılmıyor, belki işlediği seyyiatla iftihar ediyor; zulmü ile telezzüz ediyor, sıkılmayarak aşikâre bir surette işliyor.” Böyle adamın da gıybeti caiz oluyor. 2

ORTALIĞI KASAVET BASAR

Gıybet menfur bir günahdır. Gıybet edildiğinde ortalığı bir zulmet ve kasavet kaplar. Kalbin ve vicdanın rahatsız olur, gerginleşir. O ortamdan sıkılırsın. Bir an önce bitmesini istersin. Yapılan şey gıybet olmadığında, yani, yukarıda cevaz verilen hususlar kapsamında ise bu sıkıntı ve kasavet olmaz.

Emirdağ’ında kürsüde vaaz eden bir hoca Üstad Hazretleri’ni çekiştiriyor ve eleştiriyor. Camide bulunan ve hocanın sözlerini dinleyen bir nur talebesi de namazdan sonra hocayı Üstad Hazretleri’ne şikâyet ediyor.

Üstad Hazretleri’nin ona kızacağına düşünürken, Üstad Hazretleri kendisine kızıyor:

“Ortalığı zulmet kapladı keçeli. Bir daha benim kardeşimi bana gıybet etme!” diyor.

Aynı talebe ertesi gün hocaya bu durumdan bahsediyor.

“Kürsüde konuştuklarınızı Üstadımıza söyledik. Üstadımız bize kızdı. “O benim kardeşimdir. Benim kardeşimi bana gıybet etmeyin!” dedi.

Hoca mahcup oluyor.

Ertesi Cuma günü kürsüde sözlerini geri alıyor ve Bediüzzaman’ın ilmini sena ediyor.

ÇOK KÖTÜ! ÇOK KÖTÜ!

Hazret-i Ayşe (ra) kendisi anlatıyor:

“Resulullah Efendimiz’e (asm): “Safiye’nin kısa boylu oluşu sana yeter!” demiştim. Bana: “Ey Ayşe! Öyle bir lâf ettin ki, eğer denize karışsa denizin suyunu bozardı!” buyurdu. 3

Şeyh Sadi bir hatırasını şöyle anlatıyor:

“Nizâmiye Medresesi’nde gece gündüz dersle meşguldüm. Bir gün bir arkadaşımın beni kıskandığını hissettim. Üstadıma: “Ben dersimi güzelce verdiğim zaman filanca talebe beni kıskanıyor!” dedim.

Üstadım bana fena kızdı:

“Çok kötü! Çok kötü! Çocuğun haset etmesi hoş değil! Pekâlâ! Senin onu gıybet etmen hoş mu? Gıybetin iyi bir şey olduğunu sana kim söyledi. Eğer o kıskançlık cihetinden Cehennem yolunda ise, sen de onu gıybet ederek ona yetiştin. Aferin!” 4 dedi.

Bize gıybette değil, uhuvvette birbirimize yetişmek yaraşır.

Rabbim yardımcımız olsun. Âmin.

Dipnotlar:

- 1- Müslim, Birr, 70; Ebu Davud, Edeb, 40/4874.
- 2- Mektubat, s. 325.
- 3- Ebû Dâvûd, Edeb, 35/4875; Tirmizî, Kıyâmet, 51/2502.
- 4- Bostan, s. 235-236,